

Malý katechizmus Dr. Martina Luthera

(podľa 4. vydania, Tranoscius, 1990, Liptovský Mikuláš)

Obsah: [I. časťka](#): Desať Božích prikázaní, [II. časťka](#): Všeobecná viera kresťanská, [III. časťka](#): Modlitba Pánova, [IV. časťka](#): Sviatosť krstu svätého, [V. časťka](#): Sviatosť Večere Pánovej

I. časťka: Desať Božích prikázaní

Ja som Hospodin, tvoj Boh:

1. Nebudeš mať iných bohov okrem mňa!
2. Nebudeš brať meno Božie nadarmo!
3. Pamätaj, že máš sviatočný deň svätit'!
4. Cti si otca i matku, aby si dlho žil na zemi!
5. Nezabiješ!
6. Nescudzoložíš!
7. Nepokradneš!
8. Nevypovieš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu!
9. Nepožiadaš dom svojho blížneho!
10. Nepožiadaš ani jeho manželku, ani nič, čo je jeho!

Vysvetlenie Božích prikázaní

Prvé prikázanie

Nebudeš mať iných bohov okrem mňa!

Čo to znamená?

Máme sa Pána Boha nadovšetko báť, jeho milovať a len Jemu dôverovať.

Druhé prikázanie

Nebudeš brať meno Božie nadarmo!

Čo to znamená?

Máme sa Pána Boha báť a Ho milovať, aby sme Jeho menom nezllorečili, (krivo) neprisahali, nečarili, neluhali a neoklamávali, ale aby sme to meno vo všetkých potrebách vzývali, ctili, chválili a velebili.

Tretie prikázanie

Pamätaj, že máš sviatočný deň svätit'!

Čo to znamená?

Máme sa Pána Boha báť a Ho milovať, aby sme nepotupovali a nezanedbávali slovo Božie a jeho kázanie, ale aby sme ho pokladali za sväté, radi ho počúvali a jemu sa učili.

Štvrté prikázanie

Cti si otca i matku, aby si dlho žil na zemi!

Čo to znamená?

Máme sa Pána Boha báť a Ho milovať, aby sme svojich rodičov a predstavených nepotupovali a nehnevali, ale aby sme ich ctili, im slúžili, ich poslúchali, milovali a veľmi si ich vážili.

Piate prikázanie

Nezabiješ!

Čo to znamená?

Máme sa Pána Boha báť a Ho milovať, aby sme svojmu blížnemu na živote neškodili a bolesť mu nespôsobili, ale aby sme mu pomáhali a podporovali ho vo všetkých telesných potrebách života.

Šieste prikázanie

Nescudzoložíš!

Čo to znamená?

Máme sa Pána Boha báť a Ho milovať, aby sme žili čistotne v slovách a v skutkoch a aby sa manželia milovali a ctili.

Siedme prikázanie

Nepokradneš!

Čo to znamená?

Máme sa Pána Boha báť a Ho milovať, aby sme svojmu blížnemu nebrali peniaze alebo majetok, ani si ich neprivlastňovali falošným kupovaním alebo predávaním, ale aby sme mu majetok a živobytie pomáhali zveľadiť a ochrániť.

Ôsme prikázanie

Nevypovieš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu!

Čo to znamená?

Máme sa Pána Boha báť a Ho milovať, aby sme na blížneho svojho falošne neluhali, nezárdali ho a neohovárali, ani mu zlý chýr nerobili, ale aby sme ho ospravedlňovali, dobre o ňom zmýšľali aj hovorili a všetko v lepšom zmysle vysvetľovali.

Deviate prikázanie

Nepožiadáš dom svojho blížneho!

Čo to znamená?

Máme sa Pána Boha báť a Ho milovať, aby sme dedičstvo a dom svojho blížneho ľstivo nežiadali, ani pod zdaním práva si ho neprivlastňovali, ale radšej mu pomáhali, aby si ho mohol zachovať.

Desiate prikázanie

Nepožiadáš ani jeho manželku, ani nič, čo je jeho!

Čo to znamená?

Máme sa Pána Boha báť a Ho milovať, aby sme svojmu blížnemu neodvádzali a neodcudzovali manželku (manžela) a domácich, ale ich napomínali a povzbudzovali, aby pri ňom zostali a plnili si povinnosti.

Čo hovorí Boh o všetkých týchto svojich prikázaniach?

Hovorí toto: "Ja som Hospodin, tvoj Boh, Boh horliaci, ktorý tresce nepravosť otcov (rodičov) na deťoch až do tretieho i štvrtého pokolenia tých, ktorí ma nenávidia; a preukazujem milosrdenstvo tisícom tých, ktorí ma milujú a zachovávajú moje prikázania."

Čo to znamená?

Boh hrozí trestom všetkým, ktorí prestupujú tieto prikázania; preto sa máme Jeho hnevu báť a nič nekonať proti týmto prikázaniam. Zaslúbuje však milosť a všetko dobré všetkým, ktorí zachovávajú tieto prikázania; preto Ho máme aj my milovať, Jemu dôverovať a ochotne podľa Jeho prikázaní konať.

II. čiastka: Všeobecná viera kresťanská

1. Verím v Boha Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme.
2. Verím v Ježiša Krista, Syna Jeho jediného, Pána nášho, ktorý sa počal z Ducha Svätého, narodil sa z Márie panny, trpel pod Pontským Pilátom, ukrižovaný umrel a pochovaný bol; zostúpil do pekiel, v tretí deň vstal z mŕtvych, vstúpil na nebesá, sedí na pravici Boha Otca všemohúceho; odtiaľ príde súdiť živých i mŕtvych.
3. Verím v Ducha Svätého, svätú cirkev všeobecnú, spoločenstvo svätých, hriechov odpustenie, tela z mŕtvych vzkriesenie a život večný. Amen.

Vysvetlenie troch článkov Všeobecnej viery kresťanskej

Prvý článok: o stvorení

Verím, že ma Pán Boh, ako aj všetky ostatné stvorenia, ráčil stvoriť a dal mi telo i dušu, oči, uši i všetky údy, rozum i všetky zmysly a ich doteraz zachováva; k tomu mi hojne a na každý deň dáva odev i obuv, pokrm i nápoj, dom, dvor, manželku (manžela) i dietky, pole, dobytok a rozličný majetok so všetkými potrebami života, mňa pred každým nebezpečenstvom chráni a od všetkého zlého ma zachováva. To všetko činí z púhej otcovskej a božskej dobrotы a milosrdenstva, bez akýchkoľvek mojich zásluh a hodností. Za to všetko povinný (povinná) som Jemu ďakovať, Jeho chváliť, Jemu slúžiť a Jemu byť poslušný (poslušná). To je iste (verná) pravda!

Druhý článok: o vykúpení

Verím, že Ježiš Kristus, pravý Boh pred vekmi od Otca splodený a pravý človek z Márie panny narodený, je mojím Pánom, ktorý mňa, zlorečeného a zatrateneho človeka vykúpil, privlastnil si a vyslobodil od všetkých hriechov, od smrti večnej a moci diabolskej; nie zlatom ani striebrom, ale svojou svätou a drahou krvou a svojím nevinným umučením a smrťou; aby som bol Jeho vlastným a žil pod Ním v Jeho kráľovstve a slúžil Mu v ustavičnej spravodlivosti, nevinnosti a blaženosti; tak ako On vstal z mŕtvych, žije a kraluje naveky. To je iste (verná) pravda!

Tretí článok: o posvätení

Verím, že ja zo svojho vlastného rozumu a zo svojej sily nemôžem v Ježiša Krista, môjho Pána, veriť ani k Nemu prísť, ale že ma Duch Svätý evanjeliom povolal, svojimi darmi osvietil, v pravej viere posvätil a zachoval; tak ako i celú cirkev kresťanskú tu na zemi povoláva, zhromažďuje, osvecuje, posväcuje a pri Ježišovi Kristovi v jedinej pravej viere zachováva. V tejto cirkvi mne i všetkým veriacim každého dňa všetky hriechy štedro odpúšťa a v deň súdny mňa i všetkých mŕtvych vzkriesi a dá život večný mne i všetkým v Krista veriacim. To je iste (verná) pravda!

III. čiastka: Modlitba Pánova

Otče náš, ktorý si v nebesiach!

Posväť sa meno Tvoje!

Príď kráľovstvo Tvoje!

Buď vôľa Tvoja ako v nebi, tak i na zemi!

Chlieb náš každodenný daj nám dnes!

A odpusť nám viny naše, ako aj my odpúšťame vinníkom svojim!

I nevod' nás do pokušenia!

Ale zbav nás zlého!

Lebo Tvoje je kráľovstvo i moc i sláva naveky. Amen.

Vysvetlenie modlitby Pánovej

Oslovenie

Otče náš, ktorý si v nebesiach!

Čo to znamená?

Pán Boh nás týmito slovami povzbudzuje, aby sme verili, že On je naším pravým Otcom a my sme Jeho pravými deťmi; aby sme Ho smelo a s plnou dôverou prosili, ako detky prosia svojho milého otca.

Sedem prosieb: Prvá prosba

Posväť sa meno Tvoje!

Čo to znamená?

Meno Božie je iste samo osebe sväté, ale my prosíme v tejto prosbe, aby bolo aj pri nás posvätené.

Ako sa to deje?

Keď sa slovo Božie čistotne a úprimne učí a keď my podľa neho ako Božie detky žijeme; k tomu ráč nám dopomáhať, milý Otče nebeský! Kto však inak učí a žije, ako slovo Božie učí, ten znesväcuje medzi nami meno Božie; pred tým ráč nás uchrániť, náš Otec nebeský!

Druhá prosba

Príď kráľovstvo Tvoje!

Čo to znamená?

Kráľovstvo Božie prichádza isteže samo od seba aj bez nášho modlenia, ale my prosíme v tejto prosbe, aby prišlo aj k nám.

Ako sa to deje?

Keď nám Otec nebeský dáva svojho Ducha Svätého, aby sme Jeho svätému slovu prostredníctvom Jeho milosti verili a pobožne žili tu časne a tam večne.

Tretia prosba

Buď vôľa Tvoja ako v nebi, tak i na zemi!

Čo to znamená?

Dobrá a milostivá vôľa Božia deje sa isteže bez nášho modlenia, ale my prosíme v tejto prosbe, aby sa diala i pri nás.

Ako sa to deje?

Keď Boh ruší a znemožňuje každú zlú radu a vôľu, ako je vôľa diabla, sveta a nášho tela, ktorá nám nedovoľuje Božie meno posväcovať a Jeho kráľovstvu k nám prichádzať, ale nás posilňuje a pevne zachováva vo svojom slove a vo viere až do konca života. To je Jeho milostivá a dobrá vôľa.

Štvrtá prosba

Chlieb náš každodenný daj nám dnes!

Čo to znamená?

Boh dáva každodenný chlieb síce aj bez nášho modlenia všetkým, aj zlým ľuďom, ale my prosíme v tejto prosbe, aby nám to dal poznať a (tak) s vďakou prijímať náš každodenný chlieb.

Čo je to chlieb každodenný?

Všetko, čo patrí k výžive tela a našim potrebám, ako pokrm, nápoj, odev, obuv, dom i dvor, pole, dobytok, peniaze, majetok, verná manželka (verný manžel), dobré detky, zbožná domácnosť, dobrá a spravodlivá vrchnosť, dobrá vláda, dobré povetie, pokoj, zdravie, striedmosť, možnosť poctivo pracovať, verní priatelia, dobrí susenia a iné podobné veci.

Piata prosba

A odpusť nám viny naše, ako aj my odpúšťame vinníkom svojim.

Čo to znamená?

V tejto prosbe prosíme, aby Otec nebeský nehladel na naše hriechy a neodmietal naše prosby; lebo nie sme hodní ničoho, za čo prosíme ani si to nezasluhujeme, ale aby nám to všetko dal zo svojej

milosti; lebo my každý deň mnoho hrešíme a len samý trest si zasluhujeme. Tak chceme aj my srdečne odpúšťať a dobre činiť tým, ktorí by sa proti nám prehrešili.

Šiesta prosba

I neuvod' nás do pukušenia!

Čo to znamená?

Boh síce nikoho nepokúša, ale my prosíme v tejto prosbe, aby nás On sám ráčil ochrániť a zachovať, aby nás diabol, (zlý) svet a naše telo nesklamali a nezviedli z pravej viery k povere, zúfalstvu a iným ťažkým hriechom a nešľachetnostiam a keby sme nimi boli niekedy pokúšaní, aby sme predsa obstáli a napokon zvíťazili

Siedma prosba

Ale zbav nás zlého!

Čo to znamená?

V tejto prosbe súhrnne prosíme, aby nás Otec nebeský vyslobodil od všetkého zlého na tele i na duši, na majetku i cti; a konečne, keď príde hodina našej smrti, aby nám dal blahoslavené skonáť a aby nás z tohto plačlivého údolia milostivo prijal k sebe do neba.

Záverka

Lebo Tvoje je kráľovstvo i moc i sláva naveky. Amen.

Čo to znamená "Amen"?

Aby som bol istý, že takéto prosby sú môjmu nebeskému Otcovi príjemné a že ich vypočuje; lebo On sám tak sa nám prikázal modliť a sľúbil, že nás chce vypočuť.

Amen, amen znamená: Iste, iste, tak sa to má stať!

IV. čiastka: Sviatosť krstu svätého

Po prvé

Čo je krst svätý?

Krst nie je len obyčajná voda; ale je to voda v Božom prikázaní obsiahnutá a so slovom Božím spojená (a spečatená).

Ktoré je to Božie slovo?

Pán Ježiš Kristus to hovorí u Matúša v poslednej kapitole (28,19): Chodte teda, čiňte mi učeníkmi všetky národy, krstiac ich v meno Otca, i Syna, i Ducha Svätého.

Po druhé

Čo dáva a aký úžitok pôsobí Krst svätý?

Pôsobí odpustenie hriechov, oslobodenie od smrti a diabla a dáva večnú blaženosť všetkým, ktorí veria tomu, čo hovoria Božie slová a zaslúbenia.

Ktoré sú tie Božie slová a zaslúbenia?

Pán Ježiš Kristus to hovorí u Marka v poslednej kapitole (16,16): Kto uverí a bude pokrstený, bude spasený, ale kto neuverí, bude odsúdený.

Po tretie

Ako môže voda pôsobiť také veľké veci?

Voda to iste nepôsobí, ale slovo Božie, ktoré je s vodou a pri vode, a viera, ktorá takémuto slovu Božiemu, vode pridanému, verí. Lebo voda bez slova Božieho je obyčajná voda a nie krst, ale so

slovom Božím spojená je krst; to je spásonosná voda živoda a kúpeľ znovuzrodenia v Duchu Svätom, ako hovorí Sv. Pavel k Títovi v 3. kapitole (5-7): Podľa svojho milosrdenstva spasil nás, a to kúpeľom znovuzrodenia a obnovením skrze Ducha Svätého, ktorého vylial na nás hojne skrze Ježiša Krista, nášho Spasiteľa, aby ospravedlnení Jeho milosťou stali sme sa dedičmi podľa nádeje večného života. To je iste pravda!

Po štvrté

Čo znamená takéto krstzenie vodou?

Znamená, že starý Adam (t. j. hriešny človek) má byť v nás každodennou ľútosťou a pokáním so všetkými hriechmi a zlými žiadosťami topený a mŕtvený a že každý deň má v nás vychádzať a povstávať nový človek, ktorý by v spravodlivosti a čistote života žil pred Bohom naveky.

Kde je to napísané?

Svätý Pavel v Liste Rímskym v 6. kapitole (v. 4) hovorí: Spolu s Ním sme teda skrze krst pohrobení v smrť, aby tak, ako Kristus vzkriesený bol slávnou mocou Otcovou, aj my sme chodili v novote života.-

V. čiastka: Sviatosť Večere Pánovej

1.

Čo je sviatosť Večere Pánovej?

Je pravé telo a pravá krv nášho Pána Ježiša Krista, nám kresťanom pod spôsobom chleba a vína k jedeniu a pitiu samým Kristom Pánom ustanovená.

Kde je to napísané?

Tak píše svätí evanjelisti Matúš (26,26), Marek (14,22), Lukáš (22,19) a sv. Pavel (1K 11,23):

Pán náš Ježiš Kristus v tú noc, keď bol zradený, vzal chlieb a keď dobrorečil, lámal a dával svojim učeníkom, hovoriac: "Vezmite a jedzte; toto je moje telo, ktoré sa za vás vydáva. To čiňte na moju pamiatku!"

A podobne po večeri vzal kalich, dobrorečil a dal im hovoriac: "Pite z neho všetci, tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás na odpustenie hriechov. To čiňte, kedykoľvek budete piť, na moju pamiatku!"

2.

Aký úžitok je z takého jedenia a pitia?

To nám ukazujú slová "za vás sa vydáva" a "za vás sa vylieva na odpustenie hriechov"; totiž, že sa nám v tejto sviatosti týmto slovami dáva odpustenie hriechov, spravodlivosť, život a spasenie; lebo kde je odpustenie hriechov, tam je aj život a spasenie.

3.

Ako môže telesné jedenie a pitie pôsobiť také veľké veci?

Jedenie a pitie to, pravdaže, nepôsobí, ale tie slová "za vás sa vydáva a vylieva na odpustenie hriechov". Tieto slová sú popri telesnom jedení a pití hlavnou vecou pri tejto sviatosti. A kto týmto slovám verí, má to, čo ony hovoria a hlásajú, totiž odpustenie hriechov.

4.

Kto prijíma túto sviatosť spasiteľne?

Postiť sa a telesne sa pripravovať je iste dobrá vonkajšia disciplinovanosť; ale len ten je naozaj spôsobilý k spáse a dobre pripravený, kto verí slovám "za vás sa vydáva, za vás sa vylieva na odpustenie hriechov". Kto však týmto slovám neverí alebo o nich pochybuje, ten tie je k spáse spôsobilý a pripravený; lebo to slovo "za vás" požaduje len veriace srdce.

Poučenie o spovedi

Čo je spoveď?

Spoveď je pokánie a rozhrešenie.

Koľko častok má spoveď?

Spoveď má dve častky; v jednej poznávame a vyznávame hriechy, v druhej prijímame rozhrešenie, čiže odpustenie hriechov, a to od duchovného správcu (spovedníka), čiže kazateľa evanjelia, nepochybujúc o tom, ale pevne veriac, že sa nám kajúcim odpúšťajú hriechy samým Bohom v nebesiach.

Z ktorých hriechov sa máme spovedať?

Pred Pánom Bohom sa máme spovedať zo všetkých svojich hriechov, aj z tých, o ktorých nevieme; tak ako to robíme v Modlitbe Pánovej. Pred duchovným správcom (spovedníkom) máme sa spovedať z tých hriechov, ktoré sú nám známe a ktoré cítime v srdci.

Ktoré a aké sú to hriechy?

Každý nech skúma svoj život podľa Desiatich Božích prikázaní; či si otec alebo matka, syn alebo dcéra, pán alebo pani, pomocník (alebo pomocnica); či si nebol neverný, neposlušný, lenivý; či si niekoho neurazil slovom alebo skutkom; či si niečo neukradol; či si nezameškal alebo nezanedbal svoju povinnosť; či si niekomu nespôsobil škodu (a tak ďalej).